

ขาดแคลนมากกว่าร้อยละ 40 ด้านวัสดุครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ โรงเรียนไม่มีวัสดุครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ได้แก่ โต๊ะทดลอง อ่างน้ำล้างเครื่องมือ กล้องจุลทรรศน์ หลอดทดลอง และสารเคมี ไม่มีวัสดุครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ดังกล่าวไว้บริการในการเรียนการสอน ด้านครุภัณฑ์การสื่อสาร เช่น เครื่องเสียง เครื่องเล่นแถบบันทึกเสียง โทรทัศน์ และวีดีทัศน์ เครื่องขยายเสียงแบบมือ โรงเรียนได้รับบริจาคจากงบประมาณจังหวัดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้รับบริจาคจากชุมชน แต่เนื่องจากได้ใช้งานอยู่เป็นประจำ และให้บริการแก่ชุมชน จึงทำให้เกิดการชำรุดเสียหาย ด้านครุภัณฑ์และวัสดุทัศนูปกรณ์อื่น ๆ ทางโรงเรียนไม่มี เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการจัดหา ด้านครุภัณฑ์กีฬา เช่น นาฬิกาจับเวลา เทปวัดระยะ ลูกฟุตบอล ลูกวอลเลย์บอล ตะกร้อ ดาซาย แต่เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด จึงมีไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน

4) บำรุงรักษา

โรงเรียนได้มีการซ่อมแซม บำรุงรักษา วัสดุครุภัณฑ์เป็นประจำทุกปี

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการซ่อมแซม บำรุงรักษา วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ แต่เนื่องจากงบประมาณที่ได้น้อยมาก การซ่อมแซมและบำรุงรักษา จึงทำได้ไม่บ่อยครั้ง บางครั้งต้องรอกงบประมาณซ่อมแซมของปีงบประมาณใหม่จึงจะดำเนินการซ่อมแซมได้

4.1.1.4 การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1) ด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งกรรมการโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งกรรมการโรงเรียนจากคณะครู 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน 5 คน ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา 5 คน แต่กรรมการโรงเรียนยังไม่มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนเลย การวางแผนพัฒนา และการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการโดยผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนตัดสินใจเอง กรรมการโรงเรียนเพียงแต่ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนเท่านั้น ซึ่งไม่ค่อยจะได้รับความร่วมมือจากกรรมการโรงเรียนที่มาจากประชาชน

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ

การให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจัดหาทุนในการพัฒนาโรงเรียนเท่านั้น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนยังไม่ได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ เนื่องจากประชาชนไม่มีความรู้ความชำนาญในด้านนี้ หากเข้ามามักจะเป็นภาระแก่ผู้

บริหารโรงเรียนในการเลี้ยงอาหาร ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยจะเชิญเข้าร่วมในการบริหารงบประมาณ แต่โรงเรียนได้มีการขอสนับสนุนในการจัดหาทุนในการพัฒนาโรงเรียนในบางครั้งเท่านั้น

3) วิทยากรบุคคลภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดหาวิทยากรภายนอกมาช่วยสอนวิชาชีพ

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่ได้มีการสนับสนุนจากชุมชนเข้ามาช่วยสอน ไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในด้านวิทยากรบุคคลภายนอก และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากมีขั้นตอนค่อนข้างมากและล่าช้า ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสนใจต่อการเชิญวิทยากรจากบุคคลภายนอก อีกทั้งประชาชนในท้องถิ่นไม่มีความชำนาญการเกี่ยวกับวิชาชีพที่ขาดแคลน

4) กิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่เคยมีกิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การนำนักเรียนศึกษาดูงาน การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ หรืออื่นๆ เนื่องจากเด็กนักเรียนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองห้วงบุตรหลาน ไม่เห็นด้วยกับการออกนอกโรงเรียน โดยเฉพาะการนั่งรถเป็นระยะทางไกลๆ กิจกรรมลักษณะนี้จึงไม่เกิดขึ้น

5) กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่เคยจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน จัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น เช่น ค่อด้านเกษตรพืชผัก ทำความสะอาดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่โรงเรียนมีกิจกรรมนันทนาการร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนการสอนให้ชุมชนได้รับทราบ โดยดำเนินการในโอกาสวันสำคัญต่างๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อ วันเด็กแห่งชาติ วันสัปดาห์ภาคเรียน

6) การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ

การจัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน และเป็นศูนย์บริการทางการศึกษาของชุมชน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่ได้จัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน และเป็นศูนย์บริการทางการศึกษาของชุมชน และไม่ได้จัดเป็นศูนย์บริการทางการศึกษา และจากสภาพทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีฐานะความเป็นอยู่ยากจนหาเช้ากินค่ำ นักเรียนไม่ได้อยู่ร่วมกับบิดามารดา เนื่องจากบิดามารดาต้องไปทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

ที่ต่างจังหวัด นักเรียนถูกปล่อยให้อยู่กับญาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควร นักเรียนบางคนไม่ได้รับประทานอาหารเช้าก่อนมาโรงเรียน และไม่มีอาหารที่ขอร้องรับประทาน ทำให้ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและการส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาต่อให้สูงขึ้น เนื่องจากไม่ทราบว่าเกิดประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร และไม่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อ

จากการประเมินสภาวะแวดล้อม (Context) ของโรงเรียน ค. พบว่า การที่โรงเรียน ค. จะดำเนินงานปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน เพื่อสนองนโยบายปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษานั้น มีปัญหาที่จะต้องนำมาพิจารณาหาทางแก้ไขดังนี้

1) การจัดสภาพแวดล้อมและการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน พบว่า โรงเรียนมีพื้นที่จำกัด จะต้องมีการวางแผนในการใช้พื้นที่ทุกส่วนให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ จัดวางแผนผังให้ทุกอย่างลงตัว โดยต้องคำนึงถึงความเติบโตของชุมชนในอนาคต ด้านอาคารเรียน มีไม่เพียงพอ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่ามีขนาดแคลน จำนวน 9 ห้องเรียน คิดเป็นความขาดแคลนร้อยละ 42.86 ด้านอาคารประกอบ โรงเรียนต้องมีอาคารอเนกประสงค์ ที่มีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 165 ตารางเมตร โดยคำนวณพื้นที่ในสัดส่วน 0.60 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน ที่มีอยู่เป็นอาคารแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยเพียง 122.50 ตารางเมตร ยังมีความขาดแคลนอยู่ 33.50 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 21.47 ส่วน มีความขาดแคลน 5 ที่คำนวณตามสัดส่วน 1 ที่นั่งต่อนักเรียน 30 คน คิดเป็นความขาดแคลนร้อยละ 55.56 ด้านการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงบริเวณ อาคารสถานที่ สวนหย่อม ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นบางส่วน แต่คณะครูยังไม่ได้เอาใจใส่และยังไม่ได้มีการดูแลรักษาอย่างจริงจัง น้ำดื่ม ยังไม่มีระบบน้ำประปาแต่โรงเรียนมีถังกักเก็บน้ำฝนแบบ ผ. 33 จำนวน 1 ชุด ใช้เป็นแหล่งน้ำดื่มมาใช้ การสุขาภิบาลยังขาดอุปกรณ์ในการจัดเก็บขยะ

2) การสร้างความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ห้องเรียนมีขนาดได้มาตรฐานแต่มีจำนวนไม่เพียงพอเนื่องจากมีห้องเรียนส่วนหนึ่งชำรุดผุพัง โดยเฉพาะอาคารเรียนแบบ ป. 1 ขนาด 8 ห้อง ซึ่งเป็นอาคาร 2 ชั้น สภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรมมาก ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่นักเรียนได้ ห้องที่สามารถใช้การได้ดีบางห้องต้องนำไปใช้ในภารกิจอื่น ๆ ที่จำเป็น การปรับปรุงห้อง คณะครูยังไม่ได้ดูแลเอาใจใส่และไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เนื่องจากงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุที่ใช้ในการปรับปรุงมีน้อย ส่วนมากจะใช้เงินส่วนตัวและเงินที่ได้จากการบริจาคไปใช้ในการปรับปรุง ด้านห้องสมุด ยังไม่มีห้องสมุดเป็นเอกเทศ ทางโรงเรียนจึงได้ดำเนินการจัดให้มีมุมหนังสือประจำทุกห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ค้นคว้า สำหรับหนังสือซึ่งได้รับจัดสรรจำนวนน้อยอยู่แล้ว หนังสือที่เป็นหนังสือที่มีราคาแพงทางโรงเรียนนำไปเก็บรักษาไว้ที่ห้องพักครูเพื่อ

ความคงทนถาวรต่อการใช้งาน ด้านห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังไม่มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา และยังไม่ได้จัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับห้องดังกล่าวแต่อย่างใด ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล เนื่องจากจำนวนห้องที่ใช้จัดเป็นชั้นเรียนยังมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงยังไม่มีห้องแนะแนวเป็นการเฉพาะ แต่ใช้ห้องเรียนเป็นห้องให้การแนะแนวโดยครูประจำชั้น ในส่วนห้องพยาบาล ยังไม่มีห้องพยาบาลเป็นการเฉพาะ แต่ใช้การจัดแบ่งห้องพักครูส่วนหนึ่งทำเป็นห้องพยาบาล ด้านกีฬา โรงเรียนมีสนามกีฬาฟุตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ แครย์บอล แต่เป็นสนามกีฬาที่ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอสำหรับการคัดสนามบนพื้นดินให้สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้บ้างตามสภาพที่มีอยู่

3) การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียนให้เพียงพอ พบว่า การจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน การฝึกปฏิบัติของนักเรียน การสอบ โรงเรียนได้จัดหาโดยการจัดซื้อจากเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการในการจัดสรรนั้น โรงเรียนได้รับจัดสรรตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนซึ่งในปีงบประมาณ 2538 ได้รับจัดสรรให้รายหัวละ 116 บาท และได้รับจัดสรรเพิ่มอีก 2,800 บาท ซึ่งถือว่าเป็นงบประมาณที่น้อยมากและยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะวัสดุฝึกปฏิบัติของนักเรียนหนังสือเรียน สมุดดินสอ ซึ่งโรงเรียนได้รับจัดสรรเพียงร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งไม่เพียงพอต่อความขาดแคลนจริงที่มีมากกว่าร้อยละ 30 ด้านการซ่อมแซมบำรุงรักษา โรงเรียนได้รับจัดสรรเงินงบประมาณปีละ 3,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอกับการซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่ชำรุดในแต่ละปี

4) การส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า ด้านการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนได้ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารโรงเรียนน้อยมาก การแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนมีการแต่งตั้งตามระเบียบที่กำหนดไว้ แต่การประชุมร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนมีจำนวนน้อยครั้ง สาเหตุเกิดจากการที่กรรมการโรงเรียนที่มาจากประชาชน มีภาระในการหาเลี้ยงชีพ และในบางส่วนขาดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน มองว่าโรงเรียนเป็นภาระหน้าที่ของครูแต่เพียงฝ่ายเดียวที่จะรับผิดชอบในการดูแลและพัฒนา นอกจากนั้นการบริหารโรงเรียนในด้านงบประมาณของโรงเรียนก็ดำเนินการโดยผู้บริหารโรงเรียน เพราะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ การแต่งตั้งคณะกรรมการภายนอกมาร่วมในการบริหาร เช่น การแต่งตั้งกรรมการตรวจรับพัสดุ อาจประสบปัญหาในการทำงาน เพราะบุคคลภายนอกไม่เข้าใจภารกิจของโรงเรียน และอาจไม่เห็นความสำคัญของงานที่กำลังทำอยู่ ด้านการเป็นวิทยากรบุคคลภายนอก การเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนจำเป็นต้องมีเงินค่าตอบแทน ซึ่งทางโรงเรียนมีข้อจำกัดด้านเงินงบประมาณในการดำเนินการ

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน มีน้อยเนื่องจากขาดแหล่งความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากโรงเรียนอยู่ห่างจากหมู่บ้าน ด้านการจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งวิชาการของชุมชน โรงเรียนได้ตระหนักถึงการส่งเสริมให้บุคลากรได้เรียนต่อ โรงเรียนจึงได้มีการวางแผนขออนุมัติเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นในปีการศึกษา 2539

ความต้องการในการพัฒนาของโรงเรียน ก.

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนทั้ง 4 ด้านดังกล่าว คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ด้านการเร่งสร้างความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียนให้เพียงพอ ด้านการส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า การที่โรงเรียนจะสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านโรงเรียนและสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนในการดำเนินการที่รัดกุมรอบคอบ ได้รับการสนับสนุนทั้งกำลังทรัพย์และกำลังคน จึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน ให้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนของชุมชน ในการนี้ทางโรงเรียน ก. จึงได้มีการเชิญประชุมครูเพื่อชี้แจงนโยบายปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านระบบบริหารการศึกษา โดยให้ดำเนินการไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน แต่นโยบายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการทันที คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง การทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อที่จะสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน อันจะก่อให้เกิดผลด้านจิตวิทยาโดยคาดหวังจะได้รับความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจ และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม หลังจากนั้นโรงเรียนได้เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ตามสัดส่วนที่ระเบียบฯ กำหนด และเชิญประชุมกรรมการโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน วิเคราะห์ความขาดแคลนด้านอาคารสถานที่เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานวัสดุครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างของโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2538 วิเคราะห์สภาพการยอมรับและความร่วมมือจากชุมชน วิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก แล้วระดมสมองจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตามศักยภาพของโรงเรียน และความคาดหวังที่โรงเรียนจะได้รับอนุมัติงบประมาณจากทางราชการ จึงได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนด้านโรงเรียนและสถานศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

- 1) ขอบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 105/29 จำนวน 1 หลัง และขอบประมาณก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์แบบ สปช. 203/26 ขนาดพื้นที่ 200 ตารางเมตร จำนวน 1 หลัง จากทางราชการเพื่อแก้ปัญหาคอนกรีต
- 2) จัดหางบบริจาคเพื่อเป็นทุนในการจัดสร้างอาคารเรียน จำนวน 1 หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารเรียนชั้นก่อนประถมศึกษา
- 3) จัดปรับปรุงห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ปรับปรุงห้องปฏิบัติการทางภาษา ปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์
- 4) ปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ห้องเรียน ให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น สวยงาม จัดทำสวนหย่อม ปลูกไม้ยืนต้น จัดทำป้ายคำขวัญส่งเสริมการเรียน
- 5) ขอบประมาณก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน แบบ ฝ 30 พิเศษ และ แบบ ฝ 33 อย่างละ 1 ชุด
- 6) จัดหางบบริจาคและขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการอื่น ในการจัดหาไม้ค้ำน้ำใช้ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล
- 7) จัดจ้างวิทยากรบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ มาสอนในวิชางานอาชีพ
- 8) จัดประชุมครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และรับทราบความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน เป็นการสร้างความภาคภูมิใจ

4.1.2 ปัจจัยเบื้องต้น (Input) ในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

4.1.2.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

1) การจัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ

การจัดทำแผนผังที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ และออกแบบปรับปรุง บริเวณโรงเรียน จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจัดทำแผนผังที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ และออกแบบปรับปรุงบริเวณโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมวางแผนผังเสร็จแล้วมอบหมายให้คณะครูเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเอกสารแผนผัง ใช้เงินค่าวัสดุการศึกษาประจำห้องเรียนดำเนินการ

2) อาคารเรียน

การขออนุมัติจัดตั้งงบประมาณปี 2540 สำหรับก่อสร้างอาคารเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการขออนุมัติจัดตั้งงบประมาณปี 2510 สำหรับ

ก่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 105/29 จำนวน 1 หลัง แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณแต่อย่างใด โรงเรียนได้ขอความร่วมมือจากชุมชนจัดหาผ้าป่าสามัคคี เพื่อก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ ขนาด 2 ห้องเรียน เป็นเงินค่าวัสดุ 168,450 บาท และร่วมกันสละแรงงานก่อสร้างต่อเติม จำนวน 180 คน คิดเป็นค่าแรงงาน 21,600 บาท

3) อาคารประกอบ

การขอจัดตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ และส้วม

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ขอจัดตั้งงบประมาณในปีงบประมาณ 2540 เป็นค่าก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์แบบ สปช.203/26 ขนาดพื้นที่ 200 ตารางเมตร จำนวน 1 หลัง และส้วมแบบ สปช.601/26 จำนวน 1 หลัง 4 ที่แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณค่าก่อสร้างแต่อย่างใด

4) การจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

การซ่อมแซมตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ ให้สวยงามน่าอยู่ การทาสีอาคารเรียนใหม่ให้เป็นปัจจุบัน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะดำเนินการซ่อมแซมตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ ให้สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน จะดำเนินการทาสีอาคารเรียนใหม่ให้เป็นปัจจุบัน โรงเรียนได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในปีงบประมาณ 2539 จำนวน 5,400 บาท ปีงบประมาณ 2540 เป็นงบประมาณจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันจำนวน 79,800 บาท โดยได้แบ่งเป็นค่าปรับปรุงอาคารเรียนแบบ ป.1 ฉ จำนวน 39,280 บาท ปรับปรุงอาคารแบบ สปช.102 จำนวน 24,530 บาท ปรับปรุงอาคารอเนกประสงค์แบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 5,690 บาท ปรับปรุงห้องส้วมแบบ สปช.601 งบประมาณ 6,500 บาท และค่าจ้างชั่วคราว งบประมาณ 3,500 บาท

5) น้ำดื่ม น้ำใช้

การขอจัดตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการขอจัดตั้งงบประมาณก่อสร้างถังเก็บน้ำฝนแบบ ฝ 30 พิเศษ และ แบบ ฝ 33 อย่างละ 1 ชุด แต่ไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณ จึงได้ขอความช่วยเหลือจาก อบต.ไปยังศูนย์ทรัพยากรธรณี จังหวัดขอนแก่น ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในโรงเรียน 1 บ่อ งบประมาณ 60,000 บาท ศูนย์ทรัพยากรธรณีจังหวัดขอนแก่น ได้ตอบรับจะช่วยเหลือชุดเจาะบ่อน้ำบาดาลให้ และชุมชนได้ร่วมในการปรับปรุงระบบบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ โดยจะ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์จ่ายน้ำ เป็นมูลค่า 12,500 บาท

6) การสุขาภิบาล

การรักษาความสะอาด ความปลอดภัย กำจัดขยะมูลฝอย เพื่อสร้างความปลอดภัยให้โรงเรียนปราศจากมลภาวะอื่นๆ

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะดำเนินการรักษาความสะอาด กำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้งบประมาณจากค่าวัสดุการศึกษา จำนวน 1,500 บาท คณะครูและนักการภารโรง จัดหาเพิ่มเติม 1,500 บาท จัดซื้อวัสดุ เช่น ไม้กวาด ถังขยะ ไม้ถูพื้น และอุปกรณ์ทำความสะอาดอื่น ๆ สำหรับแรงงานได้จากคณะครู นักการภารโรง และนักเรียน จำนวน 256 คน ร่วมกันปฏิบัติตลอดปี

4.1.2.2 การเร่งสร้างความพร้อมของสถานศึกษา

1) ห้องเรียน

การจัดหาห้องเรียนเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียนและห้องธุรการของโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะจัดหาห้องเรียนเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียนและห้องธุรการของโรงเรียน จะปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้มีสภาพดีขึ้น มีป้ายนิเทศ แผนภูมิ สื่อและอุปกรณ์ โดยจะก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ ขนาด 2 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง เป็นเงินค่าวัสดุ 168,450 บาท การปรับปรุงจะใช้งบประมาณค่าวัสดุประจำห้องเรียน เงินอุดหนุนนักเรียนมัธยม ค่าวัสดุก่อนประถมศึกษา ของปีงบประมาณ 2539 ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 7,350 บาท ปีงบประมาณ 2540 ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 9,945 บาท ระดับประถมศึกษา จำนวน 36,505 บาท เงินอุดหนุนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 27,347 บาท ซึ่งเป็นงบปกติของโรงเรียน จัดซื้อวัสดุให้ครูประจำชั้น และให้นักเรียนร่วมกันปรับปรุง ตกแต่ง และขอความร่วมมือจากกรรมการโรงเรียน ร่วมกับนักการภารโรงช่วยซ่อมแซมห้องเรียน

2) ห้องสมุด

การจัดห้องสมุดเอกเทศ และมุมหนังสือประจำห้องเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่มีห้องสมุดเป็นเอกเทศ โรงเรียนจะปรับปรุงห้องเรียนห้องหนึ่งให้เป็นห้องสมุด และได้จัดมุมหนังสือไว้ประจำทุกห้องเรียนด้วย โดยคณะครู นักเรียน และกรรมการโรงเรียนได้จัดปรับปรุงด้วยงบประมาณ 5,000 บาท ได้รับเงินจัดซื้อหนังสือสำหรับห้องสมุด ปีงบประมาณ 2540 เป็นเงิน 10,000 บาท คณะครู นักเรียน และกรรมการโรงเรียน ได้จัดทำชั้นหนังสือมูลค่า 3,000 บาท

3) ห้องคอมพิวเตอร์

การปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์ จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องคอมพิวเตอร์ จัดหาเครื่อง

คอมพิวเตอร์ โรงเรียนได้รับงบประมาณปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 44,870 บาท และได้รับงบประมาณสำหรับจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 เครื่อง และเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์ชนิดเชื่อมกระดาษ จำนวน 1 เครื่อง งบประมาณ 200,000 บาท

4) ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

การปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โรงเรียนได้รับงบประมาณปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 39,710 บาท และค่าครุภัณฑ์ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 100,000 บาท ค่าวัสดุสารเคมี จำนวน 10,000 บาท

5) ห้องปฏิบัติการทางภาษา

การปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษา โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณปีงบประมาณ 2539 จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษา จำนวน 62,500 บาท และงบประมาณค่าครุภัณฑ์ประจำห้องปฏิบัติการทางภาษา จำนวน 285,000 บาท

6) ห้องแนะแนว

การจัดทำห้องแนะแนวสำหรับให้คำปรึกษาคณะนักเรียนที่มีปัญหา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะจัดทำห้องแนะแนวสำหรับให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหา โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุจัดกิจกรรมแนะแนว ในปีงบประมาณ 2539 จำนวน 1,000 บาท ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 4,000 บาท

7) ห้องพยาบาล

การจัดห้องพยาบาลและจัดหาเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาล

จากการประเมิน พบว่า การจัดทำห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาล โรงเรียนไม่มีห้องเพียงพอสำหรับทำห้องพยาบาล จึงจัดมุมห้องพักรูเป็นมุมพยาบาลการปรับปรุงจะต้องใช้งบประมาณค่าวัสดุประจำห้องเรียนปกติ เวชภัณฑ์ปฐมพยาบาลได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2539 จำนวน 2 ชุด ๆ ละ 800 บาท ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 2 ชุด ๆ ละ 700 บาท ไว้บริการนักเรียน ค่าพาหนะในการเดินทางในการรักษาพยาบาล ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 581 บาท ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 587 บาท

8) สนามกีฬา

จากการประเมิน พบว่า การจัดทำสนามกีฬา เช่น สนามฟุตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ แร้งบอล ให้เหมาะสม โรงเรียนจะใช้งบประมาณค่าวัสดุประจำห้องเรียน เงินอุดหนุนนักเรียนมัธยม ค่าวัสดุระดับก่อนประถมศึกษา ของปีงบประมาณ 2539 และ ปีงบประมาณ 2540 และงบประมาณค่าวัสดุกีฬา ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 1,000 บาท

9) ห้องพิเศษอื่น ๆ

การจัดให้มีห้องพิเศษให้มากขึ้น

จากการประเมิน พบว่า การจัดทำห้องโสตทัศนูปกรณ์ หรือห้องรวมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องจริยศึกษา ห้องดนตรี นาฏศิลป์ โรงเรียนได้รับงบประมาณจัดหาสื่อการเรียนการสอน และวัสดุผลิตสื่อการเรียนการสอน ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 2,400 บาท ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 2,000 บาท และจะใช้งบประมาณค่าวัสดุการศึกษาปกติดำเนินการ

4.1.2.3 การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียนให้เพียงพอ

1) วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติของนักเรียน วัสดุสอน วัสดุสอบ สำหรับนักเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดหาวัสดุฝึกปฏิบัติของนักเรียน วัสดุสอน วัสดุสอบสำหรับนักเรียน โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุการศึกษาประจำห้องเรียนปีงบประมาณ 2539 ระดับก่อนประถมศึกษา 6,000 บาท ระดับประถมศึกษา 21,720 บาท เงินอุดหนุนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 7,350 บาทและปีงบประมาณ 2540 ระดับก่อนประถมศึกษา 9,945 บาท ระดับประถมศึกษา 36,505 บาท เงินอุดหนุนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 27,347 บาท

2) หนังสือเรียน

การจัดหาหนังสือเรียน แบบเรียนให้เพียงพอ

จากการประเมิน พบว่า การจัดหาหนังสือ แบบเรียน โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นค่าหนังสือแบบเรียน ปีงบประมาณ 2539 ระดับประถมศึกษาได้รับจัดสรรจำนวนร้อยละ 25 ของจำนวนนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา 8,000 บาท ปีงบประมาณ 2540 ระดับประถมศึกษาได้รับจัดสรรจำนวนร้อยละ 30 ระดับมัธยมศึกษา 7,570 บาท สำหรับการจัดหาสมุดดินสอแก่นักเรียน โรงเรียนได้รับจัดสรรสมุดดินสอปีงบประมาณ 2539 จำนวน ชุด ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 67 ชุด ๆ ละ 120 บาท

3) ครูภัณฑ์

การจัดหาครูภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับโรงเรียนให้มากขึ้น

จากการประเมิน พบว่า การจัดหาครูภัณฑ์ประจำห้องเรียน ในปีงบประมาณ 2539 ไม่ได้จัดสรรค่าครูภัณฑ์ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา และได้ปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ไปจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษาสำหรับโรงเรียนที่เข้าโครงการปฏิรูปการศึกษาในปีงบประมาณ 2539 และต้องเป็นโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้เปิดในปีการศึกษา 2539 เท่านั้น โรงเรียนจัดหาครูภัณฑ์โสตทัศนูปกรณ์ เช่น โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องฉายสไลด์ เทปและอื่นๆ โดยโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณสื่อประชาสัมพันธ์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 44,700 บาท งบประมาณครูภัณฑ์ตัดเย็บซื้อจักรเย็บผ้า 10 หลัง ครูภัณฑ์คหกรรมงานอาหาร 1 ชุด ครูภัณฑ์งานเกษตรพืชและสัตว์ 1 ชุด งบประมาณของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ โทรทัศน์ และวีดิทัศน์ ปีงบประมาณ 2540 คิดเป็นเงิน 18,000 บาท

4) บำรุงรักษา

การบำรุงรักษาครูภัณฑ์ สื่อ และอุปกรณ์การศึกษาให้ใช้การได้คืออยู่เสมอ

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะบำรุงรักษา ครูภัณฑ์ สื่อ และอุปกรณ์การศึกษาให้ใช้การได้คืออยู่เสมอ โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2539 ระดับประถมศึกษา จำนวน 2,280 บาท ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3,000 บาท

4.1.2.4 การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น โดยให้กรรมการโรงเรียนที่แต่งตั้งจากประชาชนเข้ามาร่วมรับผิดชอบโรงเรียนให้มากขึ้น สร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน เข้ามาร่วมในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนร่วม จัดทำแผนปรับปรุงโรงเรียน โรงเรียนจัดให้มีการประชุมกรรมการโรงเรียนบ่อยขึ้นงบประมาณในการดำเนินงานใช้เงินงบประมาณปกติของโรงเรียน

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ

โรงเรียนจะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณให้มากขึ้น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณให้

มากขึ้น โดยให้กรรมการโรงเรียนได้มีส่วนรับรู้การใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ร่วมในการบริหารงบประมาณ ร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง การจัดแสวงหาความร่วมมือในการจัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียน และทุนการศึกษา การดำเนินการใช้งบประมาณปกติ

3) วิทยาการบุคคลภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดให้มีวิทยาการจากชุมชนมาช่วยสอนงานอาชีพ

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะขอรับการสนับสนุนวิทยาการจากชุมชน และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอนงานอาชีพ และจะจัดหาค่าตอบแทนให้ในอัตราตามที่ทางราชการกำหนด โดยจะจัดทำโครงการเสนอผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เมื่อได้รับอนุมัติจึงจะดำเนินการภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

4) กิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

การจัดให้มีกิจกรรมต่างๆร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะดำเนินการให้มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชนในอันที่จะส่งเสริมการเรียนรู้การสอน ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติงานตามสถานประกอบการในชุมชน โดยใช้งบประมาณปกติของโรงเรียนและเงินสมทบจากผู้ปกครองนักเรียน

5) กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การจัดให้มีกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชน เพื่อรณรงค์และพัฒนาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะจัดให้มีกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชน เพื่อรณรงค์และพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดและชุมชน กิจกรรมรณรงค์ปลูกป่าและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรค่าวัสดุประจำห้องเรียน ค่าวัสดุประจำโรงเรียน เงินอุดหนุนนักเรียนมัธยมศึกษา และเงินบริจาค และโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการร่วมกับชุมชน เช่น ชุมนุมสันทนาการ งานประเพณีต่างๆ และงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์

6) การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ

การจัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน และเป็นศูนย์บริการทางการศึกษา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอนุบาล 3 ขวบ เพื่อโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ครบทุกคน

จากการประเมินปัจจัยพื้นฐาน (Input) ของโรงเรียน ก. พบว่า การที่จะดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการนั้น

หากลำพังจะอาศัยเฉพาะเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการคงเป็นไปได้ยาก จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนและเสี่ยสละทั้งกำลังทรัพย์และกำลังคน ดังชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน ให้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนของชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ทั้งนี้โดยการดำเนินงานตามแผนที่ได้ร่วมกัน โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน และกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน พบว่า การจัดทำแผนผังที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ และออกแบบการปรับปรุงบริเวณโรงเรียนไว้ล่วงหน้า จะดำเนินการโดยคณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมจัดทำแผนผัง อาคารเรียนแบบ สปช.105/29 ที่ขออนุมัติก่อสร้าง ปรากฏว่าไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ โรงเรียนกับชุมชนจึงจัดหาฝ้าป่าสามัคคีเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ จำนวน 2 ห้อง จำนวนเงิน 190,050 บาท เป็นค่าวัสดุ จำนวน 168,450 บาท ค่าแรงและค่าอาหาร จำนวน 21,600 บาท แรงงานได้จากการขอความร่วมมือจากชุมชนในการดำเนินงาน การซ่อมแซมตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ ให้สวยงาม น่าอยู่โดยการทาสีใหม่เป็นปัจจุบัน ดำเนินการ โดยได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวนเงิน 79,800 บาท โดยปรับปรุงอาคารเรียนแบบ ป.1 ฉ จำนวน 39,280 บาท ปรับปรุงอาคารแบบ สปช.102 จำนวน 24,530 บาท ปรับปรุงอาคารโรงฝึกงาน จำนวน 5,690 บาท ปรับปรุงห้องส้วมแบบ สปช.601 จำนวน 6,500 บาท และเป็นค่าจ้างชั่วคราว 3,500 บาท ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับการจัดทำสวนหย่อมให้สวยงามร่มรื่นเหมาะสมนั้น ไม่มีงบประมาณจากทางราชการให้ ต้องจัดหาเงินบริจาค จำนวน 23,000 บาท ซึ่งได้รับบริจาคจากโรงงานกระดาษบริษัทฟีนิกส์ พัลฟี แอนด์ เปเปอร์จำกัด น้ำดื่ม น้ำใช้ ขอจัดสรรงบประมาณก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน แบบ ฝ 30 พิเศษ และแบบ ฝ 33 อย่างละ 1 ชุด แต่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ โรงเรียนจึงขอความร่วมมือไปยังศูนย์ทรัพยากรธรณี จังหวัดขอนแก่น ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล จำนวน 1 บ่อ งบประมาณ 60,000 บาท ขอบริจาคเงินงบประมาณจากชุมชนและคณะครูและนักเรียนร่วมกันบริจาค เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์จ่ายน้ำ จำนวน 12,500 บาท การสุขาภิบาล โรงเรียนใช้งบประมาณจากค่าวัสดุการศึกษา จำนวน 1,500 บาท ในการดำเนินการจัดหาวัสดุ แต่ปรากฏว่าไม่เพียงพอต่อการใช้งาน จึงได้จัดหาเพิ่มเติมจากเงินบริจาคของคณะครูและนักเรียน จำนวน 1,500 บาท

2) การเร่งสร้างความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า การปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้มีสภาพดีขึ้น มีป้ายนิเทศ แผนภูมิ สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม โดยใช้งบประมาณค่าวัสดุประจำห้องเรียน เงินอุดหนุนนักเรียนมัธยม และเงินค่าวัสดุก่อนประถมศึกษา ของปีงบประมาณ 2539 และปีงบประมาณ 2540 โดยคณะครู นักการภารโรงและนักเรียนช่วยกันดำเนินการ จะปรับปรุงห้องเรียน

ให้เป็นห้องสมุด และจัดให้มีมหนังสือไว้ประจำทุกห้องเรียน โดยใช้งบประมาณจากการบริจาคจากกรรมการโรงเรียน จำนวน 5,000 บาท ได้รับบริจาคจัดทำชั้นหนังสือมูลค่า 3,000 บาท และได้รับเงินจัดซื้อหนังสือสำหรับห้องสมุด ปีงบประมาณ 2540 จำนวน 10,000 บาท โดยการดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดโดยคณะครู นักเรียน และกรรมการโรงเรียน การปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ครุภัณฑ์ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องแนะแนวและห้องพยาบาล สนามกีฬา จะใช้งบประมาณจากทางราชการ

3) การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียนให้เพียงพอ พบว่า การจัดหาวัสดุฝึกสอน สอบ จะจัดซื้อตามระเบียบฯ จากเงินงบประมาณค่าวัสดุการศึกษาประจำห้องเรียน ปีงบประมาณ 2539 ระดับก่อนประถมศึกษา 6,000 บาท ระดับประถมศึกษา 21,720 บาท เงินอุดหนุนนักเรียนมัธยมศึกษา 7,350 บาท ปีงบประมาณ 2540 ระดับก่อนประถมศึกษา 9,945 บาท ระดับประถมศึกษา 36,505 บาท เงินอุดหนุนนักเรียนมัธยมศึกษา 27,347 บาท หนังสือเรียน สมุดดินสอ ได้รับจัดสรรตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียน ส่วนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนดำเนินการจัดซื้อจากเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ส่วนครุภัณฑ์ต่าง ๆ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา เมื่อเดือนธันวาคม 2538 ได้มีการสั่งการให้หน่วยงานในสังกัดชะลอการจัดซื้อครุภัณฑ์ทุกประเภท เพื่อปรับเปลี่ยนแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ 2539 เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทำให้โรงเรียนไม่ได้รับงบประมาณค่าครุภัณฑ์ทุกรายการสำหรับระดับประถมศึกษา แต่ทางโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณค่าครุภัณฑ์ในระดับมัธยมศึกษา งบประมาณสื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน 44,700 บาท งบประมาณครุภัณฑ์ตัดเย็บซื้อจักรเย็บผ้า 10 หลัง ครุภัณฑ์คหกรรมอาหาร 1 ชุด ครุภัณฑ์งานเกษตรพืชและสัตว์ 1 ชุด งบประมาณของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ โทรทัศน์และวีดิทัศน์ จำนวน 18,000 บาท ในการซ่อมแซมบำรุงรักษา โรงเรียนได้รับจัดสรรเงินงบประมาณ จำนวน 3,000 บาท

4) การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า การดำเนินงานในด้านนี้จะเป็นการขอความช่วยเหลือจากประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ใช้เงินในการดำเนินงานมีน้อย การแต่งตั้งกรรมการโรงเรียนจากประชาชนดำเนินการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 ซึ่งโดยเจตนารมณ์ของนโยบายแล้วต้องการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านวิชาการบุคคลภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ ทางราชการมีค่าตอบแทนให้ด้วย ด้านกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โรงเรียนได้ร่วมกับชุมชนในการรณรงค์และพัฒนาท้องถิ่น เช่นต่อต้านยาเสพติด ทำความสะอาดวัดและชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนยังได้จัดโรงเรียนให้เป็นแหล่ง

วิชาการ และเป็นศูนย์บริการการศึกษาโดยเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นและ อนุบาล 3 ขวบ ด้วย

จากข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน ค. พบว่า โรงเรียนได้เชิญประชุมคณะกรรมการ
โรงเรียน เพื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่จะดำเนินการให้สนองนโยบาย
ปฏิรูปด้านโรงเรียนและสถานศึกษาถึงความเป็นไปได้ของกิจกรรม/งาน/โครงการที่จะจัดทำ ทั้ง
งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการและงบประมาณที่ได้จากการบริจาคซึ่งอาจเป็นเงิน และ
หรือวัสดุอุปกรณ์ ทั้งที่ได้รับมาแล้วและคาดว่าจะได้รับบริจาค และร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความ
สำคัญของโครงการและหายุทธวิธีที่จะบรรลุเป้าหมายของแต่ละโครงการร่วมกันได้แนวทาง ดังนี้

- 1) จัดหาเงินบริจาคเพื่อสนับสนุนการจัดทำโครงการที่ไม่มีงบประมาณของทางราชการ
และเพิ่มเติมสำหรับ โครงการที่ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ
- 2) จัดหาครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการ โดยดำเนินการตาม
ระเบียบของทางราชการ
- 3) จัดเตรียมด้านกำลังคน แรงงาน โดยขอความร่วมมือด้านกำลังคนจากครู นักเรียน
และประชาชนในชุมชน วางแผนและมอบหมายงานตามความถนัด
- 4) ให้กรรมการโรงเรียนร่วมตัดสินใจในการวางแผน กำหนดสิ่งที่จะปรับปรุงพัฒนา
กำหนดกิจกรรมที่จะปฏิบัติ การจัดหางบประมาณ การจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ แสวงหาความร่วมมือ
ด้านกำลังคนและค่าใช้จ่าย และกำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกัน

4.1.3 กระบวนการดำเนินงาน (Process) ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

การดำเนินงานของโรงเรียน ค. เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบนโยบายปฏิรูปการศึกษา
จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแล้ว ได้ดำเนินการดังนี้

4.1.3.1 ขั้นเตรียมการ

- 1) โรงเรียนได้ประชุมชี้แจงคณะครูในโรงเรียนเพื่อทราบนโยบาย
- 2) โรงเรียนได้เสนอแต่งตั้งกรรมการโรงเรียนไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพื่อ
พิจารณาแต่งตั้ง จำนวน 15 คน
- 3) เชิญประชุมคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจบทบาทกรรมการโรงเรียน
และนโยบายปฏิรูปการศึกษา
- 4) โรงเรียนร่วมกับกรรมการโรงเรียนสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการใน

การพัฒนาให้สนอง นโยบาย กำหนดกิจกรรม งาน โครงการที่จะสนองนโยบายและวิเคราะห์ แหล่งที่มาของทรัพยากรที่จะสนับสนุนโครงการ ตลอดจนทั้งวิธีการดำเนินงานและกำหนดปฏิทิน งาน มอบหมายงานให้รับผิดชอบ

4.1.3.2 ขั้นตอนงาน

- 1) เมื่อได้รับแจ้งการโอนเงินประจำงวดแล้ว โรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ตาม รายละเอียดของเงินประจำงวด และจัดซื้อจัดจ้างตามที่คณะกรรมการโรงเรียนได้ให้ความเห็นชอบ
- 2) โรงเรียนปฏิบัติงานในระหว่างวันที่ 2 เมษายน 2540 ถึงวันที่ 10 พฤษภาคม 2540 โดยดำเนินการไปพร้อมๆ กันทุกโครงการ

ก. การจัดสภาพแวดล้อมและการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

- 1) จัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ

โรงเรียนได้จัดทำแผนผังที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ และออกแบบปรับปรุงบริเวณ โรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้เชิญคณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมวางแผนผัง เป็นแผนผังแม่แบบ (Master plan) กำหนดจุดที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ สนามกีฬา กำหนด จุดที่จะปรับปรุงบริเวณโรงเรียน สวนหย่อม และส่วนประกอบอื่นๆ ให้ลงตัว

- 2) อาคารเรียน

การก่อสร้างอาคารเรียนและต่อเติมอาคารเรียนเก่า

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ แต่ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนจัดหาผ้าป่าสามัคคี เพื่อต่อเติมห้องเรียน จำนวน 2 ห้องเป็นเงิน ค่าวัสดุ 168,450 บาท การดำเนินงาน โรงเรียนได้อาศัยประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันดำเนินงาน ก่อสร้างเอง ร่วมกันสละแรงงานโดยประชาชนที่มีฝีมือทางช่างทำหน้าที่เป็นช่าง สำหรับผู้ที่ไม่มี ความรู้ด้านช่าง ทำหน้าที่เป็นแรงงานเสริม คอยให้ความช่วยเหลือ คณะครู นักการภารโรงคอยให้ ความช่วยเหลือ ทั้งเป็นผู้จัดเตรียมอาหารไว้บริการ มีผู้ร่วมทำงาน จำนวน 180 คน คิดเป็นค่าแรง งาน 21,600 บาท

3. อาคารประกอบ

การก่อสร้างอาคารประกอบและการต่อเติมปรับปรุง

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณเป็นค่าก่อสร้างอาคาร นอกประสงค์ จึงได้ดำเนินงานเฉพาะในส่วนของการปรับปรุงซ่อมแซมให้ใช้การได้ดี และทาสี

ตกแต่งให้สวยงาม การดำเนินงานโรงเรียนได้แรงงานประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันดำเนินงานทาสีอาคารเรียนใหม่ ทุกคนได้ร่วมมือกันสละแรงงานโดยประชาชนที่มีฝีมือทางการทาสีทำหน้าที่เป็นช่างทาสี ผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านการทาสีทำหน้าที่เป็นแรงงานเสริม คอยให้ความช่วยเหลือช่วยทาสีในส่วนที่เป็นงานหยาบ ส่วนการเก็บรายละเอียดเป็นหน้าที่ของช่างผู้ชำนาญการ คณะครู นักการภารโรงคอยให้ความช่วยเหลือและจัดเตรียมอาหารไว้บริการ

4. การจัดทำโรงเรียนและสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน

การปรับปรุง ซ่อมแซมตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ ให้สวยงามน่าอยู่ มีการทาสีใหม่ให้เป็นปัจจุบัน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการซ่อมแซมตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบให้สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน โดยการปรับปรุงทาสีอาคารเรียนแบบ ป.1 ฉ ขนาด 8 ห้องเรียน ปรับปรุงทาสีอาคารแบบ สปช. 102/26 ขนาด 4 ห้องเรียน ปรับปรุงทาสีอาคารโรงฝึกงานแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปรับปรุงทาสีส้วมแบบ สปช. 601/26 การดำเนินงานโรงเรียนได้แรงงานประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันดำเนินงานทาสี ทุกคนได้ร่วมมือกันสละแรงงาน โดยประชาชนที่มีฝีมือทางการทาสีทำหน้าที่เป็นช่างสีและทำหน้าที่เป็นหัวหน้างาน ผู้ที่ไม่มีรู้ด้านการทาสี ทำหน้าที่เป็นแรงงานเสริม คอยให้ความช่วยเหลือช่วยทาสีในส่วนที่เป็นงานหยาบ ส่วนการเก็บรายละเอียดเป็นหน้าที่ของช่างผู้ชำนาญการ การปรับปรุงสภาพแวดล้อม ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ จัดทำสวนหย่อม ให้สวยงาม ร่มรื่น เหมาะสม ขอแรงงานจากประชาชนในหมู่บ้าน 120 คน จากโรงงานกระดาษบริษัทพินิกส์ พัลท์ แอนด์ เปเปอร์ จำกัด สนับสนุนถังขยะที่ทำจากถังบรรจุสารเคมีเปล่าที่ใช้แล้ว คณะครู นักการภารโรง และนักเรียน จำนวน 256 คน ร่วมกันปฏิบัติตลอดปี

ข. การเร่งสร้างความพร้อมของสถานศึกษา

1) ห้องเรียน

การจัดห้องเรียนเพิ่มเติม ให้มีห้องเรียนเพียงพอกับการจัดชั้นเรียน

การประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการจัดห้องเรียนเพิ่มเติม โดยได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนจัดหาผ้าป่าสามัคคี เพื่อต่อเติมห้องเรียนจำนวน 2 ห้อง เป็นเงินค่าวัสดุ 168,450 บาท และได้ปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้มีสภาพดีขึ้น มีป้ายนิเทศ แผนภูมิ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน มีมุมหนังสือเหมาะสม ครูประจำชั้นและนักเรียนร่วมกันปรับปรุงตกแต่ง ชาวบ้านที่ได้รับมอบหมายจากกรรมการโรงเรียนร่วมกับนักการภารโรงช่วยซ่อมแซมห้องเรียน และจัดทำชั้นสำหรับวางหนังสือให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี คณะครูคอยให้ความช่วยเหลือและจัดหาอาหารไว้บริการ

2) ห้องสมุด

การปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องสมุด จัดมุมหนังสือไว้ประจำทุกห้องเรียน และจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ปรับปรุงห้องเรียนห้องหนึ่งให้เป็นห้องสมุดและได้จัดให้มีมุมหนังสือไว้ประจำทุกห้องเรียนด้วย โดยคณะครู นักเรียน และประชาชนที่ได้รับมอบหมายจากกรรมการโรงเรียนช่วยดำเนินการจัดทำชั้นหนังสือจากไม้กระดาน ส่วนการปรับปรุงตกแต่ง การจัดหนังสือ ให้สวยงามเหมาะสม คณะครู นักเรียนได้ดำเนินการปรับปรุงตกแต่งเอง

3) ห้องคอมพิวเตอร์

การปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องคอมพิวเตอร์ และการจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการปรับปรุง เนื่องจากต้องใช้ช่างที่มีฝีมือและมีความชำนาญการเป็นพิเศษ ส่วนครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อส่งมาให้ การติดตั้งครุภัณฑ์ ติดตั้งโดยช่างของบริษัทผู้ขาย คณะครู นักเรียน นักการภารโรงตกแต่งให้มีบรรยากาศที่ดี สะอาดและสวยงาม

4) ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

การปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และการจัดหาครุภัณฑ์ปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

การประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการปรับปรุงให้ เนื่องจากต้องใช้ช่างที่มีฝีมือและมีความชำนาญการเป็นพิเศษ ส่วนครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อส่งมาให้ การติดตั้งครุภัณฑ์ ติดตั้งโดยช่างของบริษัทผู้ขาย คณะครู นักเรียน นักการภารโรงตกแต่งให้มีบรรยากาศที่ดี สะอาดและสวยงาม

5) ห้องปฏิบัติการทางภาษา

การปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทางภาษา และการจัดหาครุภัณฑ์ประกอบห้องปฏิบัติการทางภาษา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการปรับปรุงให้ เนื่องจากต้องใช้ช่างที่มีฝีมือและมีความชำนาญการเป็นพิเศษ ส่วนครุภัณฑ์ประกอบห้องปฏิบัติการทางภาษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อส่งมาให้ การติดตั้งครุภัณฑ์ ติดตั้งโดยช่างของบริษัทผู้ขาย คณะครู นักเรียน นักการภารโรงตกแต่งให้มีบรรยากาศที่ดี สะอาด และสวยงาม

6) ห้องแนะแนว

การจัดทำห้องแนะแนวสำหรับให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ปรับปรุงโดยจัดแบ่งห้องพัสดุให้เป็นมุมแนะแนว จัดหาครุภัณฑ์ โต๊ะสำหรับครูแนะแนว คณะครู นักเรียนช่วยกันดำเนินการปรับปรุง

7) ห้องพยาบาล

การจัดทำห้องพยาบาลและจัดหาเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาล

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดแบ่งมุมห้องพัสดุเป็นมุมพยาบาล การปรับปรุง ดำเนินการโดยครูอนามัยโรงเรียน นักการภารโรงช่วยกันปรับปรุงซ่อมแซม จัดหาเตียงพยาบาล ประดับตกแต่งให้ถูกสุขลักษณะและเหมาะสม โรงเรียนได้รับชุดปฐมพยาบาลจากการจัดสรรของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนอง

8) สนามกีฬา

การจัดทำสนามกีฬา เช่น สนามฟุตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ แร้งบอล ให้เหมาะสม

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการโดยอาศัยประชาชนในหมู่บ้านช่วยกัน ดำเนินการปรับปรุงสนามให้เรียบได้ระดับ ตัดเส้นขอบสนาม ตัดหญ้าให้เรียบ ทุกคนร่วมกันสละ แรงงาน โดยคณะครูที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ควบคุมและคำนวณขนาด คณะครู นักการภารโรง คอยให้ความช่วยเหลือ ทั้งเป็นผู้จัดเตรียมอาหารไว้บริการ

9) ห้องพิเศษอื่นๆ

การจัดทำห้องโสตทัศนูปกรณ์ หรือห้องรวมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดแบ่งมุมห้องพัสดุ ทำเป็นห้องโสต ทัศนูปกรณ์หรือห้องรวมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ปรับปรุงโดยคณะครูช่วยกันดำเนินการ จัด ทำ นักการภารโรงช่วยทำในส่วนที่เป็นครุภัณฑ์เก็บของ ส่วนห้องจริยศึกษาได้จัดมุมจริยศึกษาไว้ ทุกห้องเรียน ดำเนินการจัดตกแต่งมุมจริยศึกษาโดยครูประจำชั้นและนักเรียน

ก. การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียนให้เพียงพอ

1) วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ฝึก สอน สอบ สำหรับนักเรียนให้เพียงพอ

จากการประเมิน พบว่า การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ฝึก สอน สอบ สำหรับนักเรียนให้ เพียงพอ โรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อจากเงินงบประมาณค่าวัสดุการศึกษาประจำห้องเรียนที่ได้รับ จัดสรร

2) หนังสือเรียน

การจัดหาหนังสือ แบบเรียน สำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนได้ขืมเรียน การจัดหาสมุดดินสอ แก่นักเรียน

จากการประเมิน พบว่า การจัดหาหนังสือ ระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อเองจากเงินงบประมาณ หนังสือเรียนระดับประถมศึกษา ได้รับจัดสรรจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียน สมุดดินสอสำหรับแจกนักเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการจัดซื้อให้

3) ครุภัณฑ์

การจัดหาครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน และครุภัณฑ์ที่ใช้ภายในโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อครุภัณฑ์โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องฉายสไลด์ และอื่น ๆ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการจัดซื้อครุภัณฑ์คัตเย็บ ซักรีดเย็บผ้า 10 หลัง ซื้อครุภัณฑ์คหกรรมงานอาหาร 1 ชุด ครุภัณฑ์งานเกษตรพืชและสัตว์ 1 ชุด

4) การบำรุงรักษา

การซ่อมแซม และบำรุงรักษาครุภัณฑ์การศึกษาให้ใช้ได้ดี

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดจ้างจากเงินงบประมาณ เนื่องจากครุภัณฑ์ส่วนมากต้องใช้ช่างเทคนิคในการซ่อมแซม ในส่วนของครุภัณฑ์ที่ทำด้วยไม้ นักการภารโรงร่วมกับคณะครูดำเนินการซ่อมแซมเอง

ง. การส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

การให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งกรรมการโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 เพื่อเข้าร่วมในการบริหารโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาโรงเรียน การวางแผนปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดให้มีการประชุมกรรมการโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ

การให้กรรมการโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณมากขึ้น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ให้กรรมการโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ โดยให้กรรมการโรงเรียนได้มีส่วนรับรู้การใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ร่วมในการพิจารณางบประมาณ ร่วมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง และแสวงหาความร่วมมือในการจัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียนและทุนการศึกษา

3) วิทยาการบุคคลภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การสนับสนุนวิทยากรจากชุมชนมาช่วยสอนงานอาชีพและให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยในการเรียนการสอน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้เชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากรสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ จำนวน 1 คน โรงเรียนจัดค่าตอบแทนให้ในอัตราค่าตอบแทนชั่วโมงละ 150 บาท ตามที่ทางราชการกำหนด

4) กิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

การจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมชุมชนกับในอันที่จะส่งเสริมการเรียนการสอน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมชุมชนในอันที่จะส่งเสริมการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติงานตามสถานประกอบการในชุมชน โดยใช้งบประมาณปกติของโรงเรียนและเงินสมทบจากผู้ปกครองนักเรียน

5) กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การจัดให้มีกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชน เพื่อรณรงค์และพัฒนาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชนเพื่อรณรงค์และพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดและชุมชน กิจกรรมรณรงค์ปลูกป่าและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี และยังได้จัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับชุมชน ได้แก่ ชุมนุมศิษย์เก่าในวันสงกรานต์ งานประเพณีเข้าพรรษา และงานสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์

6) การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ

โรงเรียนได้จัดให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน และเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนจะเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอนุบาล 3 ขวบ เพื่อโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ครบทุกคน ประชาชนในชุมชนได้ให้ความสนใจส่งบุตรหลานเรียนต่อทุกคน และยังจัดให้โรงเรียนเป็นสถานที่พบปะ ประชุม และการฝึกอบรมด้านอาชีพของชุมชน

4.1.4 ผลการดำเนินงาน (Product) ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

จากการศึกษาสถานะแวดล้อม (Context) เพื่อจะได้ทราบสภาพปัญหาความต้องการในการปฏิรูปโรงเรียน การจัดหาทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้น (Input) สนับสนุนให้สามารถดำเนินการปฏิรูป ในส่วนที่มีปัญหามากให้เข้าสู่สภาพความสำเร็จที่กำหนด ส่วนที่มีปัญหาน้อยให้ได้เกณฑ์

มาตรฐาน โดยอาศัยกระบวนการ (Process) การดำเนินงานตามลักษณะของการปฏิรูปโรงเรียน และสถานศึกษาในแต่ละด้าน จึงมีผลของการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียน ดังนี้

4.1.4.1 การจัดสภาพแวดล้อมและการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

1) การจัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ

การจัดทำแผนผังที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ และออกแบบปรับปรุงบริเวณโรงเรียน จากการประเมิน พบว่า โรงเรียน ก. มีแผนแม่แบบ (Master Plan) กำหนดบริเวณไว้รองรับการก่อสร้าง สิ่งต่าง ๆ ภายในโรงเรียน กำหนดให้มีสวนหย่อมหน้าอาคารเรียนขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 20 เมตร กำหนดสถานที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงาม ไม้ยืนต้นรอบสนามหน้าอาคารเรียนได้รับการบำรุงรักษาสามารถให้ร่มเงา และความร่มรื่นแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี มีสนามฟุตบอลขนาด 70 เมตร ยาว 90 เมตร สามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

2) อาคารเรียน

โรงเรียนมีอาคารเรียนเพิ่มขึ้น เป็นอาคารที่ออกแบบและก่อสร้างเองขนาด 2 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีอาคารเรียนเพิ่มขึ้น จำนวน 1 หลัง ห้องเรียนมีขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 9 เมตร จำนวน 2 ห้อง เป็นไปตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พร้อมอุปกรณ์เบื่องเสริมอีกทั้ง 2 ห้องเรียน ติดพัดลมห้องละ 2 ตัว ใช้เป็นห้องเรียนอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ได้อย่างดี รวมแล้วโรงเรียนมีอาคารเรียน จำนวน 3 หลัง 14 ห้องเรียน คือ หลังที่ 1 เป็นอาคารแบบ ป.1 ฉ มี 8 ห้องเรียน หลังที่ 2 เป็นอาคารแบบ สปช. 102/29 มี 4 ห้องเรียน ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

3) อาคารประกอบ

การปรับปรุงอาคารประกอบ ได้แก่ อาคารอเนกประสงค์แบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส้วม ดึงกักเก็บน้ำฝน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารอเนกประสงค์แบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส้วม ดึงกักเก็บน้ำฝน ประตุรัว กำบถูกเสือ โดยการทาสีใหม่ให้เป็นปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนหลังคาอาคารอเนกประสงค์ หลังคาส้วม ซ่อมแซมรูรั่วถึงน้ำฝน ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

4) การจัดทำโรงเรียนปัจจุบัน

การปรับปรุงโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน การทำโรงเรียนและสถาน

ศึกษาให้เป็นปัจจุบันและใหม่อยู่เสมอ

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวน 79,800 บาท ปรับปรุงอาคารเรียนและอาคารประกอบ จำนวน 4 หลัง คือ อาคารเรียนแบบ ป.1 น ได้รับการซ่อมแซมโดยเปลี่ยนสังกะสี หลังคาบางส่วน ซ่อมแซมเพดาน เปลี่ยนหน้าต่างไม้ ทำรางน้ำและท่อน้ำฝน เปลี่ยนประตุน้ำต่าง จำนวน 25 บาน และทาสีใหม่ทั้งหลัง อาคารเรียนแบบ สปช. 102/26 ได้รับการซ่อมแซมโดยเปลี่ยนกระเบื้องหลังคาบางส่วน ซ่อมแซมเพดานกระเบื้อง เปลี่ยนบานประตู 7 บาน และทาสีใหม่ทั้งหลัง อาคารอเนกประสงค์แบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้รับการซ่อมโดยเปลี่ยนกระเบื้องหลังคาบางส่วน เปลี่ยนประตู 2 บาน และทาสีใหม่ ส้วมแบบ สปช.601/26 ได้รับการซ่อมเปลี่ยนประตู 6 บาน และเทพื้นคอนกรีตใหม่ พร้อมทาสีทั้งหลัง ซึ่งโดยภาพรวมของการจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

5) น้ำดื่ม น้ำใช้

การจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตรของโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเพื่อการเกษตรของโรงเรียน ได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ทรัพยากรธรณี จังหวัดขอนแก่น เจาะน้ำบาดาลให้ 1 บ่อ และโรงเรียนร่วมกับชุมชนเดินท่อจ่ายน้ำ และจัดให้บริการน้ำดื่ม สำหรับนักเรียนอย่างเพียงพอทั่วบริเวณโรงเรียน การดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

6) การสุขาภิบาล

การรักษาความสะอาด ความปลอดภัยในโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีการรักษาความสะอาด ความปลอดภัยในโรงเรียน โดยการจัดแบ่งเขตรับผิดชอบรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียนให้แต่ละชั้นรับผิดชอบ ทำให้บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด ปลอดภัย ป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ขยะมูลฝอยถูกกำจัดโดยการโรงทำการเผาทำลาย ไม่เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

4.1.4.2 การเร่งความพร้อมของสถานศึกษา

1) ห้องเรียน

การจัดหาห้องเรียนเพิ่มเติมและการปรับปรุงห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ดีขึ้น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการจัดหาห้องเรียนเพิ่มเติม โรงเรียนมีอาคารเรียนเพิ่มขึ้น จำนวน 1 หลัง เป็นอาคารชั้นเดียว ขนาด 2 ห้องเรียน ห้องเรียนมีขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 9 เมตร เป็นไปตามมาตรฐานห้องเรียนประถมศึกษา และการปรับปรุงห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่

ดีขึ้น ห้องเรียนที่มีอยู่เดิม 12 ห้อง และต่อเติมใหม่อีก 2 ห้องเป็น 14 ห้อง เพื่อให้สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประจำ ทำให้การปรับปรุงห้องเรียน สามารถทำได้เต็มที่ ห้องเรียนทุกห้องมีสภาพน่าเรียนน่าอยู่ มีสื่อการเรียนการสอน ป้ายประกาศ ป้ายนิเทศแผนภูมิ แผ่นภาพ มุมหนังสือ โต๊ะหมู่บูชา พระบรมฉายาลักษณ์ ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

2) ห้องสมุด

โรงเรียนได้จัดห้องสมุดเอกเทศ และได้จัดมุมหนังสือทุกห้องเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดห้องสมุดเอกเทศ จำนวน 1 ห้อง ได้มีการปรับปรุงและตกแต่งให้เหมาะสมสวยงาม และได้จัดมุมหนังสือภายในห้องเรียนทุกชั้นด้วย ในส่วนหนังสือห้องสมุดได้รับจัดสรรงบประมาณจัดซื้อ จำนวน 10,000 บาท ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

3) ห้องคอมพิวเตอร์

การปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องคอมพิวเตอร์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้มีการปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ห้อง โดยการปูพื้นด้วยกระเบื้องเซรามิก ติดเหล็กคัตประตุน้ำต่าง ติดตั้งพัดลม 4 ตัว และโคมไฟฟ้าแบบก้างปลา 6 ชุด และติดตั้งปลั๊กไฟฟ้า 6 ชุด มีครูภัณฑ์คอมพิวเตอร์ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 3 เครื่อง โต๊ะคอมพิวเตอร์จำนวน 3 ชุด ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

4) ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

การปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 ห้อง โดยการปูกระเบื้องที่พื้นห้อง ติดโคมไฟฟ้าแบบก้างปลา 6 ชุด ติดพัดลม 4 ชุด ติดตั้งปลั๊กไฟฟ้า 6 ชุด และติดเหล็กคัตหน้าต่างทุกช่อง มีครูภัณฑ์ประกอบห้องวิทยาศาสตร์ โต๊ะทดลอง อ่างล้างมือ ตู้เก็บอุปกรณ์ ตู้เก็บสารเคมี สารเคมีสำหรับการทดลอง การดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

5) ห้องปฏิบัติการทางภาษา

การปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการทางภาษา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ปรับปรุงห้องเรียนเป็นปฏิบัติการทางภาษา 1 ห้อง โดยการปูกระเบื้องพื้นห้อง ติดเหล็กคัตหน้าต่างและช่องลมทุกช่อง ติดพัดลม 4 ตัว โคมไฟฟ้าแบบก้างปลา 6 ชุด ปลั๊กเสียบสายไฟฟ้า 6 ชุด กระดานไวท์บอร์ด 1 แผ่น มีครูภัณฑ์ประกอบห้อง ได้แก่ วิกิทัศน์ คอมพิวเตอร์ที่ใช้สอน จำนวน 1 ชุด โต๊ะนั่งเรียนและชุดหูฟัง จำนวน 20 ชุด ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีที่สุด

6) ห้องแนะแนว

การปรับปรุงห้องแนะแนว

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนปรับปรุงห้องแนะแนวโดยจัดแบ่งมุมห้องพักครูทำมุมแนะแนว สำหรับวิธีการแนะแนวให้ครูประจำชั้นทำการแนะแนวภายในชั้นของตนเอง หากเป็นการแนะแนวเฉพาะคน ครูประจำชั้นจึงจะให้คำปรึกษาที่ห้องแนะแนว ผลดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

7) ห้องพยาบาล

การจัดห้องพยาบาลและการจัดหาเวชภัณฑ์ปฐมพยาบาล

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้จัดแบ่งห้องเรียนเป็นห้องพยาบาลขนาดกว้าง 3 เมตร ยาว 4 เมตร จัดให้มีเตียงพยาบาล 1 เตียงพร้อมชุดเตียงพยาบาล และตู้ยาสามัญ 1 หลัง พร้อมเวชภัณฑ์ที่จะใช้ปฐมพยาบาลผู้ป่วย ผลการดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

8) ห้องพิเศษอื่น ๆ

การปรับปรุงห้องอาจารย์ใหญ่ ห้องธุรการ ห้องกิจกรรมสหกรณ์ ห้องจริยศึกษา ห้องสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผลการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้แบ่งห้องที่เหลือจากห้องเรียนจัดเป็นห้องพิเศษ ที่จำเป็นขนาดกว้าง 3 เมตร ยาว 4 เมตร เช่น ห้องอาจารย์ใหญ่ ห้องธุรการ ห้องกิจกรรมสหกรณ์ ห้องจริยศึกษา ห้องสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน เมื่อเทียบตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดอีก 11 ห้อง ผลการดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

9) สนามกีฬา

โรงเรียนมีสนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีสนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล เป็นดินอัดแน่น และสนามตะกร้อคอนกรีตเสริมเหล็กซึ่งชุมชนสร้างให้ สามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี ผลการดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4.1.4.3 การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียน

1) วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ฝึก สอน สอบ สำหรับนักเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ฝึก สอน สอบ สำหรับนักเรียนได้เรียน

ตลอดปีการศึกษา แม้จะไม่สมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่ก็จัดหาให้พอเหมาะตามงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งจำเป็นต้องแบ่งใช้หลายด้าน ผลการดำเนินการอยู่ในระดับพอใช้

2) หนังสือแบบเรียน

การจัดหาหนังสือแบบเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณให้จัดซื้อเพียงพอดำเนินการรายวิชาที่เปิดเรียนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาขยายโอกาสและได้รับจัดสรรงบประมาณร้อยละ 30 ของนักเรียนระดับประถม ซึ่งเพียงพอเฉพาะนักเรียนที่ขาดแคลน นักเรียนที่เหลือต้องให้ผู้ปกครองจัดซื้อให้ ผลการดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

3) ครุภัณฑ์

การจัดหาครุภัณฑ์สำหรับโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีโทรทัศน์และเครื่องเล่นวีซีดีที่ได้จากเงินพัฒนาจังหวัด ตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 ชุด โทรทัศน์และเครื่องเล่น วีซีดีเทปสำหรับมัธยม 1 ชุด เครื่องฉายสไลด์ 1 ชุด เครื่องฉายข้ามศีรษะ 1 ชุด ครุภัณฑ์คหกรรมงานอาหาร 1 ชุด ครุภัณฑ์งานเกษตร พืชและสัตว์ 1 ชุด ครุภัณฑ์ตัดเย็บ 10 ชุด ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

4) ด้านบำรุงรักษา

การดำเนินการซ่อมแซมและบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ใช้งบประมาณค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์สำหรับระดับประถมศึกษา ซ่อมครุภัณฑ์ของโรงเรียน พิมพ์ดีด เครื่องขยายเสียง รถตัดหญ้า สำหรับค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์มัธยมศึกษานั้น ยังใช้ซ่อมโทรทัศน์ และเครื่องเล่นวีซีดีเทป และเครื่องฉายที่เป็นหลอดฉายซึ่งงบประมาณส่วนนี้ไม่พอกับครุภัณฑ์ที่มี เช่น จักรเย็บผ้าต้องหากำไรจ่ายซ่อมเอง ผลการดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4.1.4.4 การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยมีกรรมการโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนในหมู่บ้านจำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน ได้มีการร่วมประชุมวางแผนพัฒนาโรงเรียน เสนอโครงการและร่วมวางแผนงานโครงการที่โรงเรียนเสนอขอความเห็นชอบ เป็นแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2540

ของโรงเรียน ซึ่งมีโครงการที่จะต้องดำเนินการ 35 โครงการ โรงเรียนได้นำข้อเสนอแนะของกรรมการโรงเรียนไปใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

2) ด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ

จากการประเมิน พบว่า ชุมชนสนับสนุนด้านข้อมูลทำให้การจัดซื้อวัสดุปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันได้ครบ มีคุณภาพตามมาตรฐานของทางราชการและสามารถจ้างผู้ประกอบการที่มีผลงานดีปรับปรุงห้องต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานของทางราชการ ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณ ตลอดจนวัสดุจากหน่วยงานเอกชนและทุนการศึกษามาใช้ในโรงเรียน ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

3) ด้านวิทยากรบุคคลภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดหาวิทยากรบุคคลภายนอกและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า ชุมชนสนับสนุนวิทยากรบุคคลภายนอกและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนในด้าน การตัดเย็บเสื้อผ้าจนตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นรูปทรงสามารถสวมใส่ได้ และวิทยากรจากหน่วยพัฒนาที่คืนได้ให้ความรู้แก่นักเรียน ด้านอนุรักษ์ดิน และน้ำพร้อมส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก และให้นักเรียนเพาะหญ้าแฝกขายถุงละ 1 บาท เป็นรายได้เสริม ผลการดำเนินการอยู่ในระดับพอใช้

4) ด้านกิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการประเมิน พบว่า เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการที่เหมาะสม เป็นแหล่งความรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน จึงไม่มีกิจกรรมศึกษาดูงานและปฏิบัติงาน ผลการดำเนินการอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

5) กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดวัดและชุมชน กิจกรรมรณรงค์ปลูกป่าและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีประชาชนในชุมชนได้เข้าร่วมจัดกิจกรรม และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และยังได้จัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับชุมชน ได้แก่ ชุมนุมสันทนาการวันสงกรานต์ งานประเพณีเข้าพรรษา และงานสังสรรค์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคืออย่างนี้ มีผลต่อการรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของโรงเรียน ชุมชนเสียดสารถีทรัพย์สินและแรงงานในการพัฒนาโรงเรียนและให้ความสนใจต่อกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้มี

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคืออย่างนี้ มีผลต่อการรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของโรงเรียน ชุมชนเสียสละทรัพย์สินและแรงงานในการพัฒนาโรงเรียนและให้ความสนใจต่อกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

6) การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ

การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการสำหรับชุมชน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างฝึกซ้อมกีฬาที่สนามกีฬาของโรงเรียนโดยมีครูเป็นวิทยากรผู้ฝึกสอน ทำให้ไม่ใช้เวลาว่างไปมั่วสุมอบาซมุข ฝึกเพื่อนำเงินสามารถจัดขบวนแห่เพื่อนำต้อนรับผ้าป่าและกฐิน ที่นำมาทอดถวายในหมู่บ้านได้ จนเป็นที่พอใจของคณะกรรมการจัดผ้าป่าและกฐิน ได้แบ่งเงินผ้าป่าหรือกฐินที่นำมาทอดถวายนั้น มอบให้โรงเรียนนำไปใช้ปรับปรุงโรงเรียนหลายครั้ง นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ดำเนินการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอนุบาล 3 ขวบ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ผลการดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

4.2 สรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินงานและขั้นตอนการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

จากการประเมินผลการดำเนินงานการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการประเมินโครงการ CIPP Model สรุปภาพรวมของทั้ง 3 โรงเรียนและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.2.1 ผลการดำเนินงาน

4.2.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมและทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

1) การจัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนไม่ได้จัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบไว้ล่วงหน้า การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือพัฒนาสิ่งแวดล้อมผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจคนเดียว เมื่อโรงเรียนปฏิรูปจึงได้มีการจัดตั้งองค์กร มีคณะกรรมการร่วมดำเนินการจัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ ผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีมาก

2) อาคารเรียน

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีอาคารเรียนไม่เพียงพอ และบางโรงมีสภาพชำรุดไม่ปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลังจากเข้าโครงการปฏิรูป โรงเรียนได้งบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน 2 โรงเรียน (โรงเรียน ก. และ ข.) และได้รับงบบริจาคจากผู้ปกครองผู้มีจิตศรัทธาต่อเติมชั้นล่าง 2 ห้องเรียน (โรงเรียน ก.) ก่อสร้างต่อเติม 2 ห้องเรียน (โรงเรียน ค.) ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีที่สุุด

3) อาคารประกอบ

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีอาคารประกอบไม่เพียงพอตามเกณฑ์ โดยเฉพาะอาคารอเนกประสงค์ และทั้ง 3 โรงเรียนไม่ได้รับงบประมาณในการก่อสร้าง เมื่อเข้าโครงการปฏิรูปโรงเรียน ทั้ง 3 โรง ได้ปรับปรุงยกพื้นอาคารอเนกประสงค์(โรงเรียน ก.)โดยใช้งบประมาณบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา 88,000 บาทและ8,000 บาท (โรงเรียน ก. และ ข. ตามลำดับ) ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีที่สุุด

4) การทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาคณะครูไม่ได้ให้ความสำคัญ

สนใจในการปรับปรุงตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบเท่าที่ควร จะทำเป็นครั้งคราว และซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดทรุดโทรม เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่เด็กเท่านั้น เมื่อเข้าโครงการปฏิรูปทั้ง 3 โรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบาย มีการทาสี ตกแต่งอาคารเรียนอาคารประกอบ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และยังได้รับบริจาคจากหน่วยงานอื่นทำสนามเด็กเล่น ทำถนนคอนกรีต และจัดกิจกรรมสหกรณ์ (โรงเรียน ก.) ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีที่สุด

5) น้ำดื่ม น้ำใช้

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีน้ำดื่ม น้ำใช้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะน้ำเพื่อการเกษตร โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนไม่ได้งบประมาณในการขุดบ่อและถังเก็บน้ำฝนเพิ่มเติม เมื่อโรงเรียนเข้าโครงการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนได้ขอความร่วมมือจากผู้มีจิตศรัทธา คือน้ำประปาเข้าบริการภายในโรงเรียน (โรงเรียน ก. และ ข.) และขุดเจาะบาดาลและวางท่อติดตั้งก๊อกน้ำ นำน้ำมาใช้บริโภคและเพื่อการเกษตร (โรงเรียน ก.) ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับ ดีมาก

6) การสุขาภิบาล

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนให้นักเรียนเก็บขยะในตอนเช้าเป็นประจำ แต่ขาดถังเก็บขยะในบริเวณ และถังขยะประจำห้องเรียน เมื่อโรงเรียนเข้าโครงการปฏิรูปโรงเรียน ใช้งบประมาณค่าวัสดุการศึกษาจัดซื้อถังขยะประจำห้องเรียนและอุปกรณ์ในการทำความสะอาด ส่วนถังขยะในบริเวณโรงเรียน ได้รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา มีการแบ่งเขตให้นักเรียนรับผิดชอบในการทำความสะดวก และมีป้ายคำขวัญรณรงค์การรักษาความสะดวก ผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีมาก

4.2.1.2 การสร้างความพร้อมของสถานศึกษา

2) ห้องเรียน

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีห้องเรียนไม่เพียงพอ และห้องเรียนขาดการตกแต่ง และปรับปรุงให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อโรงเรียนเข้าโครงการปฏิรูป ทั้ง 3 โรงเรียนมีการปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียน มีสื่ออุปกรณ์ ป้ายนิเทศ แผนภูมิ ฯลฯ จัดมุมประสบการณ์เหมาะแก่การจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน การดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีมาก

2) ห้องสมุด

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียน ก. มีห้องสมุดเป็นเอกเทศ แต่บริเวณมีน้ำท่วมขัง โรงเรียน ข. และ ค. ไม่มีห้องสมุดเป็นเอกเทศ จัดเป็นมุมหนังสือในห้องเรียน ทั้ง 3 โรงเรียนขาดครุภัณฑ์และหนังสือ ใด้งบประมาณในการซื้อหนังสือ แต่ไม่เพียงพอ ต้องหาเงินบริจาคเพิ่มเติม ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีมาก

3) ห้องคอมพิวเตอร์

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียนไม่มีห้องคอมพิวเตอร์ เมื่อเข้าโครงการปฏิรูปทั้ง 3 โรงเรียนได้รับงบประมาณในการปรับปรุงห้องเรียนและซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 เครื่อง โรงเรียนปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้สะดวกแก่การจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ผลการปฏิบัติงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จอยู่ในระดับดีที่สุด

4) ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน ไม่มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ เมื่อเข้าโครงการโรงเรียนได้รับงบประมาณปรับปรุงห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ วัสดุ ครุภัณฑ์ โรงเรียนได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ และได้ปรับปรุงตกแต่งห้องให้เอื้อต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีที่สุด

5) ห้องปฏิบัติการทางภาษา

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา เมื่อเข้าโครงการปฏิรูปโรงเรียนได้รับงบประมาณปรับปรุงห้องเรียนและจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษา นอกจากนั้นโรงเรียนได้ตกแต่งห้องเรียนเพิ่มเติมเพื่อให้มีบรรยากาศที่น่าเรียนเพิ่มขึ้น ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีที่สุด

6) ห้องแนะแนว

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน ไม่มีห้องแนะแนวไว้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาไว้โดยเฉพาะ ครูได้ใช้ห้องพักครูเป็นห้องปฏิบัติการ และบางโรงเรียนครูไม่สนใจในการให้การแนะแนว เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปการ

ศึกษา โรงเรียนได้ใช้งบประมาณการศึกษา จัดหาวัสดุและครุภัณฑ์ที่จำเป็น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ โดยแบ่งห้องพักครูเป็นห้องแนะแนว ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

7) ห้องพยาบาล

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน ไม่มีห้องพยาบาลเป็นเอกเทศ โรงเรียนได้จัดมุมห้องเรียน หรือห้องพักครูเป็นห้องพยาบาล เมื่อเข้าโครงการปฏิรูป ทั้ง 3 โรงเรียนยังใช้มุมห้องหรือส่วนหนึ่งของห้องพักครูเช่นเดิมแต่มีการจัดหาครุภัณฑ์ เช่น เคียงพยาบาล ตู้ยาสามัญประจำบ้าน และเวชภัณฑ์เพิ่มขึ้น ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

8) สนามกีฬา

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน มีสนามกีฬาไว้สำหรับนักเรียนได้ออกกำลังกายและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่สนามไม่ได้มาตรฐานไม่สามารถใช้การได้ตลอดปี อุปกรณ์ไม่เพียงพอ เมื่อเข้าโครงการปฏิรูป ทั้ง 3 โรงเรียน ได้มีการปรับปรุงสนามให้มีสภาพใช้การได้และมีมาตรฐานสูงขึ้น และโรงเรียนได้งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ โรงเรียนละ 1,000 บาท ผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีมาก

9) ห้องพิเศษอื่นๆ

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน ไม่มีห้องพิเศษอื่นๆ เช่น ห้องโสตฯ ห้องดนตรีนาฏศิลป์ ห้องจริยศึกษา ห้องคหกรรม เมื่อเข้าโครงการปฏิรูป โรงเรียนได้ใช้อาคารอเนกประสงค์ บางส่วนของห้องเรียน จัดเป็นห้องโสตทัศนศึกษา ห้องดนตรีนาฏศิลป์ ห้องจริยศึกษา ห้องคหกรรม สื่ออุปกรณ์โรงเรียนได้งบประมาณ และเงินบริจาค (โรงเรียน ค.) ในการจัดซื้อ ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จอยู่ในระดับดีมาก

4.2.1.3 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและหนังสือเรียน

1) การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ได้ใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 (และแก้ไขเพิ่มเติม) จำนวนงบประมาณที่โรงเรียนได้รับก่อนการปฏิรูปการศึกษามีน้อย ไม่เพียงพอกับความจำเป็นและความต้องการ เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น

สามารถจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนได้เพียงพอกับความต้องการใช้ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับพอใช้

2) หนังสือเรียน

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ได้รับจัดสรรหนังสือแบบเรียน สมุด คินสอ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ขาดแคลนเฉลี่ยร้อยละ 30 ก่อนโครงการปฏิรูป และระหว่างปฏิรูป โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จัดซื้อแล้วส่งให้ ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะพอช่วยเหลือตัวเองได้จะจัดซื้อมาใช้เองสำหรับระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณค่าหนังสือเรียน และเงินอุดหนุนขยายโอกาส ให้โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อเอง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานเฉลี่ยทั้ง 3 โรงเรียนแล้ว ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้

3) การจัดหาครุภัณฑ์สำหรับโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูป โรงเรียนขาดแคลน โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนักเรียน และครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นอย่างมาก เมื่อเข้าโครงการปฏิรูปฯ พร้อมกับการขยายโอกาสทางการศึกษา จึงได้รับจัดสรรงบประมาณค่าครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ นักเรียน สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์คือ เครื่องรับโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ ครุภัณฑ์ตัดเย็บ ครุภัณฑ์คหกรรม ครุภัณฑ์เกษตร ครุภัณฑ์กีฬา ซึ่งแต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อเอง นอกจากนี้โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ได้ประสานงานกับสมาชิกสภาผู้แทนผู้แทนราษฎร ขอสนับสนุนงบประมาณพัฒนาจังหวัด จัดซื้อโทรทัศน์และวิทยุทัศน์ สำหรับโรงเรียน ก. ได้กล้องถ่ายรูปและกล้องถ่าย วิทยุทัศน์เพิ่มอีก ผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จ ทั้ง 3 โรงเรียนอยู่ในระดับดีมาก

4) การซ่อมแซมและบำรุงรักษาครุภัณฑ์

จากการประเมิน พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นค่าซ่อมครุภัณฑ์ ให้ดำเนินการจ้างซ่อมเป็นประจำทุกปี แต่ไม่เพียงพอ โรงเรียนต้องจัดหาเงินจ้างซ่อมเอง สำหรับงานที่ต้องใช้เทคนิคเฉพาะ ส่วนงานไม้ครูและนักการภารโรงจะซ่อมเอง การดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4.2.1.4 การส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

จากการประเมิน พบว่า ก่อนที่ทั้ง 3 โรงเรียนจะเข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา กรรมการโรงเรียน ไม่มีบทบาทในการบริหารโรงเรียน การประชุมแต่ละครั้ง เรื่องเสนอพิจารณา

จะเป็นเรื่องการบริหารและหารายได้ให้โรงเรียน เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปฯ กรรมการโรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนา และเอาใจใส่ต่อกิจกรรมของโรงเรียนทุกโรง ผลการประเมินมีสภาพความสำเร็จในระดับดีมาก

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ

จากการประเมิน พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการปฏิรูปโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทั้ง 3 โรง น้อยมาก มีส่วนร่วมเฉพาะการหารายได้มาช่วยพัฒนาโรงเรียนเป็นบางครั้ง เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปฯ แล้ว คณะกรรมการโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแทนชุมชนได้มีบทบาทพิจารณากำหนดการใช้งบประมาณ จัดซื้อวัสดุปรับปรุงโรงเรียน จัดหารายได้สนับสนุนโรงเรียน จัดหาทุนการศึกษาและร่วมกับโรงเรียนพัฒนาด้านต่างๆ ผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพความสำเร็จของงาน อยู่ในระดับดีมาก

3) วิทยากรบุคคลภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน 3 โรงเรียนมีเพียง 1 โรงที่ได้เชิญวิทยากรจากบุคคลภายนอกมาถ่ายทอดความรู้ทางวิชาชีพให้นักเรียน แต่ได้รับค่าตอบแทนต่ำ ค่าตอบแทนก็เบียดขาด เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปและเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา บุคลากรครูไม่เพียงพอ ทั้ง 3 โรงเรียนได้ดำเนินการเชิญวิทยากรจากบุคคลภายนอกมาสอนวิชาชีพให้นักเรียนทุกโรง แต่ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ปรากฏชัดว่าได้นำมาใช้ในกิจกรรมการสอนจนผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับพอใช้

4) กิจกรรมร่วมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการประเมิน พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการปฏิรูป โรงเรียน 2 โรง มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนเป็นบางโอกาส เช่น ร่วมพิธีงานเทศกาลประเพณีท้องถิ่น อีก 1 โรง ไม่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปแล้ว โรงเรียนทั้ง 3 โรง ได้ใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรบางส่วน เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียนศึกษาดูงาน เช่น ศึกษาดูงานการเลี้ยงปลา โรงงานกระดาษ การเพาะเลี้ยงงูจิ้งจอกเพื่อการท่องเที่ยว งานศิลปะวัฒนธรรมของจังหวัดหนองคาย ผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับพอใช้

5) กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

จากการประเมิน พบว่า ก่อนการปฏิรูปโรงเรียน โรงเรียน ก. มีกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมทำความสะอาดชุมชน และกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่โรงเรียน ข. และ ค. ไม่มีกิจกรรมใดๆ เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนทั้ง 3 โรง ได้ประสานงานกับ

กรรมการโรงเรียน ประชาชนในท้องถิ่น และศิษย์เก่า จัดกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสม เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมทำความสะอาดวัดและถนน การปลูกป่าและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายได้จากงบประมาณบางส่วนของการวัดและเงินอุดหนุนศิษย์เก่ามาสมทบผลการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีมาก

6) การจัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ

จากการประเมิน พบว่า ก่อนปฏิรูปการศึกษา โรงเรียน ก. ได้จัดโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน แต่สภาพสังคมเป็นกิ่งเมือง ประชาชนมีอาชีพหลากหลาย จึงไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนโรงเรียน ข. และ ค. ไม่ได้จัดเป็นแหล่งวิชาการแต่อย่างใด จัดเพียงการศึกษาให้แก่เด็กเรียนภาคบังคับเท่านั้น เมื่อเข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษามาเป็นระยะเวลาที่โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ขอเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีวัสดุสื่อมากพอจึงได้จัดเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนและศูนย์บริการทางการศึกษาด้วย เช่น เปิดรับอนุบาล 3 ปี ขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา เปิดสอนกลุ่มสนใจ เป็นศูนย์วิชาการทางไกลผ่านดาวเทียม ผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สภาพความสำเร็จของงานอยู่ในระดับดีที่สุด

4.2.2 ขั้นตอนการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

ในการดำเนินงานจนทำให้เกิดผลในระดับดังกล่าว โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีงบประมาณ 2539 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอน้ำพอง ทั้ง 3 โรงเรียน การดำเนินงานมีขั้นตอน ดังนี้

4.2.2.1 ขั้นเตรียมการ

1) โรงเรียนจัดประชุมคณะครู เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษาด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ระดมความคิดกำหนดแนวทาง เป้าหมายและวิธีการที่จะดำเนินการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นกรรมการโรงเรียน

2) โรงเรียนเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 จำนวน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการจากข้าราชการครูในโรงเรียน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน 5 คน ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา 5 คน โดยผู้ที่ได้รับการเสนอแต่งตั้งคณะครูในโรงเรียนได้พิจารณาว่า เป็นบุคคลที่เสียสละต่อส่วนรวม ชุมชนยอมรับ สนใจและเอาใจใส่ต่อการพัฒนาท้องถิ่นทุกด้าน เพื่อคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกจะได้ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ ที่ระเบียบฯกำหนด

3) โรงเรียนประชุมคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษา ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ระดมความคิดกำหนดแนวทาง เป้าหมายและวิธีการที่จะดำเนินงานร่วมกัน

4) แต่งตั้งคณะทำงานสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา จุดเด่น จุดด้อย และความต้องการในการพัฒนาตามนโยบายปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรม วิเคราะห์สภาพความพร้อมตามศักยภาพโรงเรียน งบประมาณที่ทางราชการสนับสนุน

5) จัดทำงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม โดยการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณจากทางราชการ ขอรับการสนับสนุนจากชุมชนทั้งที่เป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานตามศักยภาพของชุมชน

6) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นและองค์กรต่างๆ เพื่อขอรับความช่วยเหลือทั้งด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย และแรงงาน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม องค์กรการบริหารส่วนตำบล สุขาภิบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาคม สโมสร เป็นต้น

4.2.2.2 ขั้นตอนการ

1) โรงเรียนดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ โดยการจัดซื้อวัสดุและจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จัดจ้างในส่วนที่ต้องใช้ช่างฝีมือหรือช่างเทคนิคเฉพาะทาง

2) ดำเนินงานตามแผนและวิธีการที่คณะกรรมการโรงเรียนกำหนด โดยคณะครู นักเรียน นักการภารโรง กรรมการโรงเรียน และประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันดำเนินงานปรับปรุงโรงเรียน ตามงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานหรือกิจกรรมต่างๆ

4.2.2.3 ขั้นตอนประเมินผลการดำเนินงาน

1) ประเมินระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อติดตามความก้าวหน้าของงาน และแก้ไขข้อบกพร่องอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานทุกขั้นตอน และรายงานคณะกรรมการโรงเรียนทราบอย่างต่อเนื่องเพื่อหาทางแก้ไข

2) ประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อชื่นชมกับความสำเร็จของงาน และเพื่อรายงานผลต่อคณะกรรมการโรงเรียน ประชาชน รายงานผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

4.2.2.4 ขั้รรายงานผลการดำเนินงาน

1) การรายงานผลการดำเนินงาน การรายงานผลงานทั้งต่อกรรมการโรงเรียน ประชาชน และผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

2) การประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะยังผลต่อความร่วมมือในอนาคต

4.3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

ในการกำหนดแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลที่สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และประสบการณ์ในการบริหารงาน ตลอดจนการติดตามสังเกตการดำเนินงานสรุปเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ ดังนี้

4.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาจะให้เกิดผลทางปฏิบัติ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สิ่งที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมี ดังนี้

1) นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาต้องมีความชัดเจน เน้นการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ นโยบายที่มีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในระดับต่างๆ ทั้งระดับกรม จังหวัด อำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติได้เป็นอย่างดี และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานระดับกรม จังหวัด อำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาต้องมีแผนงาน โครงการที่ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพสังคมและสภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่

2) งบประมาณปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลจะช่วยสร้างขวัญกำลังใจ ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น งบประมาณที่สนับสนุนควรเป็นค่าใช้จ่ายหลักในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โดยเฉพาะควรแยกออกจากงบจากงบประมาณปกติของโรงเรียน และควรจัดให้สนองต่อแผนงานโครงการที่โรงเรียนเสนอขอจัดตั้ง ซึ่งจะส่งผลต่อการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและบุคคลภายนอก จะทำให้เกิดความร่วมมือจากชุมชนและบุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนของชุมชนทั้งใน

ด้านกำลังเงิน กำลังคน และกำลังสติปัญญาควรเป็นส่วนหนึ่งที่โรงเรียนจะใช้ความพยายามแสวงหามาได้ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละคน

3) ระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ระบบการบริหารงานควรยึดหลักการกระจายอำนาจ กระจายความรับผิดชอบสู่ระดับปฏิบัติมากยิ่งขึ้น การกระจายอำนาจการตัดสินใจเป็นยุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการพัฒนาหน่วยงาน หน่วยต้นสังกัดไม่ควรผูกขาดการดำเนินงานไว้มากเกินไป ควรมีการกระจายความรับผิดชอบและการตัดสินใจสู่ระดับปฏิบัติมากขึ้น จะช่วยทำให้ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และเกิดความคล่องตัวทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ นอกจากจะกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณแล้ว ควรได้กำหนดเงินงบประมาณที่สนับสนุนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาให้เป็นหมวดเงินอุดหนุน ซึ่งเป็นหมวดเงินที่สามารถใช้จ่ายได้คล่องตัวมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้วัสดุครุภัณฑ์ที่จัดซื้อได้ในราคาถูก

4) การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นนับว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งทรัพยากรที่เป็นกำลังเงิน กำลังคน และกำลังสติปัญญา โรงเรียนควรต้องพยายามแสวงหาวิธีการที่จะให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น ได้มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องร่วมรับผิดชอบโรงเรียนร่วมกัน ควรให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากที่สุดเท่าที่จะทำได้

5) การระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่าย โรงเรียนต้องเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถาบันดังกล่าวได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น อันได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล สุขาภิบาล ชุมชน สมาคม บริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ สโมสรต่างๆ ซึ่งองค์กรเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นองค์กรการกุศลเพื่อสาธารณประโยชน์ทั้งสิ้น

6) กำหนดสภาพความสำเร็จ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการกำหนดสภาพความสำเร็จของผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และระดับความพึงพอใจของการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาไว้เป็นบรรทัดฐาน สภาพของความสำเร็จจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการ วิธีการดำเนินงาน ตลอดทั้งงบประมาณได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งจะยังผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

7) ขั้นตอนการดำเนินงาน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมากกว่า 30,000 โรงเรียน จึงควรมีการกำหนดรูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา เป็นรูปแบบเดียวกันชัดเจน เพื่อผู้บริหาร

โรงเรียนจะเกิดความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติตรงกัน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวม

8) การประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่กระทำอยู่ให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญความจำเป็นของการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา สื่อมวลชนต้องสื่อข่าวในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจร่วมกัน อีกทั้งเป็นการรายงานความก้าวหน้าให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของโรงเรียนได้ทราบและให้ความร่วมมือต่อไป การประชาสัมพันธ์หมายความว่าความรวมถึงการรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงาน เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และเป็นการประเมินผลด้วย

4.3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดตั้งองค์การบริหารโรงเรียนในรูปแบบที่ชุมชนมีส่วนร่วม โรงเรียนต้องมีคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกหรือเลือกตั้งจากข้าราชการครูในโรงเรียน กรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชน และกรรมการที่เป็นผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำทางศาสนา ไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน โดยมีสัดส่วนของข้าราชการครูในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางศาสนา ในสัดส่วนเท่าๆ กัน เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาโรงเรียน กำหนดวิธีการดำเนินงาน

2) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดความต้องการในการพัฒนา เป็นขั้นตอนศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในด้านต่างๆ ของโรงเรียน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น ตั้งคณะกรรมการ ขึ้นดำเนินการ การทำแบบสำรวจเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจกำหนดจุดที่จะพัฒนาโรงเรียนและกำหนดกลยุทธ์วิธีดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดแหล่งที่มาของทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

3) การสร้างแผนปรับปรุงโรงเรียนและตั้งเป้าหมายการพัฒนาร่วมกัน เมื่อมีการตัดสินใจกำหนดจุดที่จะพัฒนาโรงเรียนแล้ว เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องจัดทำแผนปรับปรุงโรงเรียน จัดทำแผนงาน/โครงการและกิจกรรมที่จะปฏิบัติ ตลอดจนงบประมาณค่าใช้จ่าย วิธีการดำเนินงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ นำเสนอคณะกรรมการโรงเรียนพิจารณาให้ความเห็นชอบ

4) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดในรูปแบบชุมชนมีส่วนร่วม เป็นขั้นลงมือปฏิบัติงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของทุกฝ่าย ทั้งคณะครู นักการภารโรง นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียนและกรรมการโรงเรียน ตามความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายหรือวิธีการที่คณะกรรมการโรงเรียนกำหนด

5) การประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงานควรมีการประเมินผล 2 ลักษณะคือ การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน เพื่อหาข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานแล้ว เพื่อประเมินความสำเร็จของงาน การประชาสัมพันธ์ การรายงานผลงานทั้งต่อกรรมการโรงเรียน ประชาชน และผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

6) การรายงานผลการดำเนินงาน การรายงานผลงานทั้งต่อกรรมการโรงเรียน ประชาชน และผู้บังคับบัญชาตามสายงาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อประชาชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และมีผลในการให้ความร่วมมือในอนาคต